

UN REPERTORI DE MALNOMS IL·LICITANS DEL SEGLE XIX

Joan CASTAÑO i GARCÍA

I.— INTRODUCCIÓ.

En el fons documental replegat i conservat pel cronista d'Elx Pere Ibarra i Ruiz¹, ha estat localitzat un repertori de malnoms il·licitans del segle XIX. Concretament, es troba en el volum IV de la seua col·lecció factícia titulada *Varios*, i es tracta d'una mena d'esberrany de tres fulls units sota el títol de «1898. Apodos vigentes en Elche»². En aquests fulls, que formen el document número 12 del llibre, es recopilen un total de 755 malnoms il·licitans, encara que un centenar hi apareixen repetits. Aquestes repeticions, donat el caràcter d'esberrany que sembla reflectir el document —caràcter probable per les correccions i esborraments que s'hi aprecien— poden deure's, creiem, tant a l'existència en la ciutat de diversos personatges amb el mateix malnom, com al fet que Ibarra fes una primera i ràpida plega pensant en una posterior correcció i depuració del document.

II.— CARACTERÍSTIQUES DELS MALNOMS.

Un estudi d'aquest conjunt de malnoms ens permet fer —seguint les indicacions assenyalades per altres investigadors³— algunes apreciacions que passem a explicar breument. Tanmateix, hem

- (1) Presentem a aquest Col·loqui una altra comunicació relacionada amb Pere Ibarra i Ruiz, titulada «Toponímia y antroponímia il·licitana en 'El Rosari de l'Aurora', un conte de Pere Ibarra i Ruiz». En ella, a banda de fer una breu semblança d'Ibarra, oferim la majoria de les referències bibliogràfiques aparegudes fins ara sobre la vida i l'obra d'aquest personatge. Remetem doncs, als possibles interessats en aquest erudit, a la bibliografia que esmenten en la referida comunicació.
- (2) Aquests volums de *Varios* estaven col·locats en les antigues dependències de l'Arxiu Municipal d'Elx en la sala I, armari 2 (*Vid.* Alejandro RAMOS FOLQUÉS, *El archivo municipal*. Elx. Ed. Ajuntament d'Elx, 1974, p. 33). El document que citem apareix catalogat amb el núm. 215 (Sig. Ar. 2, núm. 24) en el catàleg dels manuscrits de Pere Ibarra i Ruiz (Rafael NAVARRO MALLEBRERA i Manuela ANDREU PUJALTE, *Catálogo de manuscritos de Pedro Ibarra y Ruiz*. Elx. Ed. Aj. d'ELX, 1978, p. 98). Tanmateix, hem d'aclarir que la fitxa catalogràfica d'aquest document presenta algunes errades, concretament s'indica com *incipit* del document 'Miquel Bufa, Jaume Floriol...' i al nostre entendre deuria ser, 'Miquel bufà, Jaume floriol...'. D'altra banda, també s'aprecia errat l'*explicit*: mentre els autors citats lligen '...La Menueta, la Sastra', en realitat el final del manuscrit es '...la Neneta, la Sastra, Clauhicas'.
- (3) Cf. Enric MOREU-REY. *Renoms, motius, malnoms y noms de casa*. Barcelona. Ed. Millà, col. «Llengua viva», núm. 4, 1981.

d'aclarir que el fet que no conservem més que un llistat de malnoms sense que s'explique l'origen o el significat directe d'aquests, en dificulta notablement l'estudi i, sobretot, la seua classificació. De tota manera, intentarem analitzar breument el conjunt recopilat, parant atenció en les seues característiques de tipus general, per tal de comparar-les amb les ja apuntades per a conjunts de malnoms d'altres poblacions⁴.

II.1.— Partícules introductòries.

En el conjunt de malnoms replegat per Ibarra es nota la presència de partícules introductòries als renoms⁵. Aquestes estarien formades, fonamentalment, pels articles determinats *el, la, les* (hem d'assenyalar que no hem trobat cap cas amb l'article *els*): *el Bolero, la Boxa, les Boles*.

També farem notar, però, la presència, molt menys abundant, i deguda possiblement a la influència castellana, de la paraula *tio* o *tia* precedida de l'article corresponent i formant amb ell un conjunt introductori⁶: *el tio Ciri, el tio Pastereta, el tio Melonero, la tia Coloma, la tia Lloba*.

II.2.— Canvis de gènere i nombre.

Altres característiques apreciades en aquests malnoms són els canvis patits per les paraules, fonamentalment, a l'hora de la seua transmissió hereditària. Transmissió que ja férem notar i que encara es dona en aqueixos casos on s'ha conservat l'ús d'aquest sistema d'apel·latius⁷. D'altra banda, aquests canvis de gènere i nombre obeeixen a una evolució dels malnoms i per tant aquests van perdent, a poc a poc, el seu significat original i es converteixen en paraules que només designen persones sense cap altre significat. Això és fàcilment comprobable en el cas de malnoms descriptius que perden ràpidament el seu sentit en passar a altres persones que no presenten les característiques físiques o psicològiques que originaren el malnom.

II.2.1.— Femenització i masculinització.

Aquests canvis no s'atenen a cap normativa gramatical i, lògicament, els resultats són realment sorprenents: *Bomirona, la Venena, Lladrona, el Piulo, Pitxino*.

II.2.3.— Plural.

Generalment, quan els malnoms s'apliquen a una família —i passen a ser ja noms de casa— es pluralitzen seguint les normes gramaticals que afecten tant el nucli com la seua partícula introductòria: *les Faustines, Juaneles, les Boles, les Poles, les Francesetes, les Verdugues, les Trabugues, Cabolos*.

II.3.— Derivacions.

Altres modificacions apreciables en els malnoms són les derivacions realitzades amb l'afegiment de diversos sufixos. Els més corrents són els diminutius *-et, -eta*, aplicats, generalment, també en el pas hereditari del malnom, és a dir, en el pas del pare al fill o la filla: *el Condet, Ibarret, Espaeta, Matoleta, Caragolet, Matet, Pelets, la Neneta*.

En altres ocasions, apareixen sufixos menys habituals. Per exemple, *-ot, -ota*: *el Rabosot, el tio Cabota*. O bé, *-on*: *Pepon, Sastron*. I, així mateix, els sufixos *-ico, -ica*, que, creiem, poden ser d'influència murciana: *el Maestrico, Clahuicas*.

(4) Vid. Xé. *Col·loqui General de la Societat d'Onomàstica*. (1er. d'Onomàstica valenciana). València, 29 i 30 de març de 1985. València, 1985, pp. 333-401.

(5) Vid. E. MOREU-REY. *Op. cit.*, pp. 31-33.

(6) J. E. GARGALLO. «Recull de malnoms del Racó d'Ademús». Xé. *Col·loqui...*, p. 368.

(7) J. CASTAÑO I GARCIA. «Una classificació dels malnoms il·licitans». *La Rella*, núm. 2. Baix Vinalopó, 1984, pp. 47-60.

II.4.— Malnoms compostos.

L'estudi dels malnoms compostos en el repertori de 1898 ens permet confirmar una vegada més l'esquema proposat per Moreu-Rey en la seua obra⁸. Aquest esquema estaria format per una partícula introductòria, un nucli recent i un nucli antic (que pot dur un introductor i o no) units mitjançant la preposició genitiva *de*:

Introductor + nucli recent + *de* + nucli antic.

Alguns dels casos s'adapten completament a l'esquema: *la Roja dels ous*, *la Roja del pinyol*, *el Xiquet de la bardissa*.

En altres casos desapareix alguna de les partícules introductòries: *Cara de pare*, *Manolico dels rollets*, *Fernandico el sastre*, *Cap de perol*.

També pot donar-se l'el·lipsi de la preposició *de* i la desaparició, per tant, del nexce entre els dos nuclis: *el Sastre pobrea*, *la Roja el mundo*.

Per últim, també pot apreciar-se en altres casos, —seguint una de les característiques de la parla col·loquial local— la substitució de la preposició *de* per la conjunció *i* o la partícula *en*, que complirien la seua mateixa funció de lligam morfològic: *la Torta-i-pardalo*, *Boca-i-ferro*, *Sopetes en llet*.

II.5.— Malnoms castellans.

La gran influència del castellà en la ciutat a partir dels últims anys del segle XIX, deguda, sobretot, a la forta immigració que fou motivada per la indústria de l'espardenya desenvolupada en aquests anys, fa aparèixer gran nombre de malnoms formats amb paraules castellanes o a partir d'elles. Això ens confirmaria una vegada més que els malnoms són originats amb paraules de la parla col·loquial i no de cap altres: *el Feo Banea*, *Culebra*, *Veneno*, *el Hermano*, *Bacalao*, *Martillo*.

III.— CLASSIFICACIÓ.

Després de veure les principals característiques dels malnoms replegats per Pere Ibarra, ens ha semblat d'interés classificar-los. Hem seguit l'esquema proposat per Moreu-Rey⁹. Tanmateix hem de tornar a insistir en el fet que el desconeixement de l'origen exacte dels malnoms i/o de les circumstàncies que els crearen, així com de les seues posteriors evolucions, dificulta aquesta classificació. És per això que en alguns casos s'han fet interpretacions més o menys hipotètiques. De tota manera, hem intentat evitar suposicions gratuïtes i centrar-nos en el significat concret de la paraula o paraules que formen el malnom.

1.— SITUACIÓ FAMILIAR.

Les relacions familiars dels individus pot originar alguns malnoms.

1.1.— Parentiu per consanguinitat.

La Hermana, *el Hermano*, *la Tata*, *el Tatao*, *el Tí*.

1.2.— Filiació.

Carlos de la comare, *el tio Nene*, *la Neneta*, *el Xiquet de la bardissa*.

(8) E. MOREU-REY. *Op. cit.*, pp. 45-47.

(9) E. MOREU-REY. *Op. cit.*, pp. 55-199.

1.3.— Circumstàncies de la naixença.

Les Bessones.

2.— SITUACIÓ SOCIAL.

També la situació de cada persona dins de la societat origina malnoms.

*El mosso del Siglo*¹⁰, *Pasqualet el ric*, *el Segundo.*

3.— CARACTERÍSTIQUES FÍSIQUES.

Les descripcions de l'aspecte físic de les persones, bé de forma directa, o bé mitjançant metàfores, dóna lloc a malnoms.

3.1.— Dimensions del cos.

*El tio Bolo*¹¹, *el Bolut*, *Carnasses*, *Grossa*, *el Hombre*, *el Homenet*, *el Menut*, *Mig home*, *el Nano*, *Quilos*, *el Sebo.*

3.2.— La pell (color, aspectes i varietats).

Andrevico el groc, *el Blanco*, *el Blau*, *el Colorado*, *el Morat*, *el Negre*, *Oscurina*, *Pere el Negre*, *el Pintat de la espeja*, *el Pintat de fouriel*, *el Pintat de polles*, *Pinto*, *el Viraillo.*

3.3.— El cabell i el pèl (color, absència i abundància, etc.).

Barba roja, *Barbut*, *Cabeza de oro*, *Calva*, *Cap de safrà*, *metxa*, *Metxa blanca*, *la Morena dels còssils*, *la Morena Llois*, *el Morenet dels dials*, *Moreno*, *el Moreno la berxa*, *Moreno Ramonsillo*, *el Pelat*, *Pelets*, *Pere metxa*, *Pelua*, *Quico del moreno*, *el Roig*, *el Roig el gallinero*, *el Roig de la pana*, *la Rogeta*, *la Roja la campaneta*, *la Roja el mundo*, *la Roja dels ous*, *la Roja de Pinyol.*

3.4.— El cap i les seues parts.

Barretes, *Bava*, *Bavalla*, *Boca de drap*, *Boca de ferro*, *(Boca-i-ferro)*, *Boca de ganso*, *el Bulto*, *la Butxa*, *Cabolo*, *Cabolos*, *Cap de bulto*, *Cap llarg*, *Cap de moro*, *Cap de perol*, *Ganyes*, *Llaganya*, *Llagrimal*, *el Mig nas*, *Nassut*, *Pestanya*, *Seso*, *Toni el morrut.*

3.5.— El coll i els membres.

Cama, *Cuixa*, *Cul negre*, *Culón*, *Floriol*¹², *Garreta*, *el tio Garró*, *la Garroneta*, *Jaume floriol*, *Mamella*, *Pantorrilla*, *Panxorra*, *Pere cul alt*, *Pierna*, *les Piués*, *el Pixes*, *Pota.*

3.6.— Invalideses i malformacions.

El Coixo andana, *el Coixo la ferra*, *el Coixo monreal*, *el Coixo el panaer*, *el Coixo polles*, *Gangosa*, *Gatxo*, *el Manco*, *Mellat*, *tio Mut*, *Quico el manco*, *Sord de Llorens*, *el Tort de Buiolo*, *la Torta i pardalo*, *Ulleretes*, *Xato peral*, *el Xato el plater.*

3.7.— Gestos i actes característics.

El Surdo.

(10) El 'Siglo' era una de les principals fondes existents a Elx. Estava situada en l'actual carrer de l'Hospital.

(11) El tio Bolo era un home que menjava molt i estava molt gros. D'ell es deia que podia menjar-se un pa de quilo mullant en un ou passat per aigua. Per això, quant algú menjava massa, se li dia: 'No menges tant que vas a fert-te com el tio Bolo'.

(12) S'entén *floriol* con a sinònim de cul. Aquesta mateixa accepció humorística fou replegada a Cullera pel *Diccionari Català-Valencià-Balear* iniciat per A.M. Alcover (Palma de Mallorca, 1980, vol. V, p. 929).

3.8.— Peculiaritats en el caminar.

Parrancan.

3.9.— L'edat.

El Vell, Vella, Xaval, Xicuelo, Xiquillo.

3.10.— Belleza i lletgesa.

La Bonica, el Feo Baena, Lletjós, Monyica, la Nyica.

3.11.— Metàfora. Vegetals.

Com diem, la formació de malnoms té una bona font en el camp de la metàfora en establir semblances —de vengades molt complicades— entre les persones i altres sers vius o objectes inanimats.

Bacora, Cacau, Canarycas, Carabassa, Carabasses, Carrampoll, Castanyo, Clarell, Clavellina, la Comina, el Comino, Favon, Figa, Granyó, el tio Higos, Macoca, Melocotones, les Oliveres, Palma, Pere capull, Pino cordero, Poma, Rastoll, Tomata, Toni pansa, el tio Xangló, la Xumba.

3.12.— Animals.

Aranya, Aranyil, el Astao, Bacalao, la Balena, el Baio, les Boues, Bomiró, la Bomirona, Boqueró, Boquerona, el Borreguet, el Borrego llanut, la tia Burra, Cagarnera, Calauala, Calàndria, Canari, Canyote, Caragol, Caragolet, Carnero, Colom, la tia Coloma, Conill, Conillet, Cotorra, Cranc, Cuerna, Culebra, Escaravat, la Fardatxa, Fardatxo, la Fiera, Gafarró, les Galles, el Gallet, Gallina, el Gat, la Gata, el Gos, la Gossa, el Grillet, el Llalex, la tia Lloba, Lloca, Lluciet, Maso borrego, Miquel puço, Mollet de roca, Morralla, el Mutxol, el Nyiu, Paloma, el Pato, Pava, el Pavo, el Peix, el Perro maldito, Pitxino, Pitxó, el Rabossot, Rata, el Rata, el Rató, el Ratoí, Ratulí, el Sapo, Sorro, Taranyina, Taulaf.

3.13.— Personatges històrics i/o populars.

Barrabàs, Calendura¹³, Don Guindo, Napoleon.

3.14.— El vestit.

El Baieto, Calcetí, Cambrai, Carota, Casaqueta, el Descals, Floc, Merinyaque, Nasia pantalons, Picardies, Saragüellets, la Sisa, el Visillo, la Xarpa.

3.15.— Objectes inanimats.

Patacon, Patena, Pepico el guixo, Ventanes.

4.— SINGULARITAT DE CARÀCTER.

També les peculiaritats psicològiques, els defectes i les virtuts de les persones o les seues característiques morals, es veuen reflectides en els seus malnoms.

(13) Calendura és el nom d'un dels minots de fusta existents en el rellotge municipal d'Elx. Aquest minot, que representa un agutzir del segle XVIII, porta una massa en les seues mans i colpeja una campana per a assenyalar el pas de les hores. Una figureta semblant però més petita, anomenada Calendureta, toca els quarts d'hora. Aquests personatges populars en la població encara podem veure's en una mena de casalicí edificat dalt de la torre de la Vela, en un dels cantons de la Plaça de Baix d'Elx, junt a l'edifici de l'ajuntament.

- 4.1.— Vanitosos.
El Bisbe, el Conde, el Condet, el tio Matxo, el Míster, Patxane, el Príncip, el Regalat, Regalo, el Rei, la Reina.
- 4.2.— Gasius.
El Pessetero, Quinset, Xavo.
- 4.3.— Mandres i cansats.
Paxorra, el Xotxut.
- 4.4.— Ineptes i beneïts.
Balbas, el Bovo, el Curt, Manasses, el Memo, Papanates, Quico el bob, el Tonto.
- 4.5.— Bruts i deixats.
El Ronyós.
- 4.6.— Bevedors.
El Borratxo encarnat.
- 4.7.— Xerraires.
Bocera, Candonga, Correcalles, la Pregonera, Set ditxos.
- 4.8.— Malintencionats i cabuts.
El tio Cabota, Malico, el tio Pepe el haca, Pepe cabota, Rompecabezas, el Sec, Veneno, el Verí, Vicentet vinagre.
- 4.9. Aduladors.
Serviló, la Servilona.
- 4.10.— *Massa vius.*
Buidaoelles, el Fresc, el Furgó, Lladrona, Punxo, Sisante.
- 4.11.— Tristos.
La Muixa.
- 4.12.— Escrupulosos.
El tio Nyiquis.
- 4.13.— Virtuosos.
El Amante, Caballero, Pepe el dolç, Santa, Santets, Serena, el Suave, el Tendre.
- 4.14.— Malnoms sarcàstics.
És aquest un apartat de malnoms descriptius, però on la bona intenció és més que dubtosa.
Bavós, el Caga-guixa, el Cagón, Cagueta, Miquel bufà, la Muerte, Quico ano, el Rot.
- 5.— OFICIS.
L'estructura laboral de la població, els diferents oficis, les ferramentes utilitzades o els llocs de treball són també origen de malnoms.

5.1.— Oficis en general.

La Albardera, Algepser, la Bellotera, el Boter, el Bouero, la Brossera, el Brossero, Camusse-ro, el Carretero, Cartonero, Clavellinero, la Devillera, el Devillero, el Escorfero, Esquilaor, la Estorera, la Estorereta, el Estudiantet, Evaniste, la Farinera, Fernando el sastre, el Fieuer, la Formatgera, el Formatgero, Forner, Fregior, Furriel, Furriulet, el Herbero, el Llanero, el Man-daero, el Maestrico, la Marranera, el tio Melonero, les Molineres, el Morquero, la Morquereta, Pardalero, Patrona, Partearia, el Pebrerero, Pelamules, la Peluquera, el Pellenet, Perico el calsi-ner, Perrero, les Plateretes, el Porquerol, la Porquerola, Safranero, el Salinero, Salitrero, el San-tero, la Sastra, el Sastre pobrea, el Sastrón, el tio Sereno, la Sereneta, Taquillero, Tarquiller, el Taulero, Tramussero, Toni l'Hospitaler, el Torrero, el Xocolater.

5.2.— Activitats relacionades amb la religió.

Cureta, el Flare, el Flare gallea, el Flare la pota, el Flare del vi, Manolico del capellanet, Mo-nesillo, el Monjo, el Sacristà, Vicenta la retora.

5.3.— Institucions.

El tio Escribano.

5.4.— Oficis indicats pel nom de l'objecte fabricat, pel nom de les ferramentes utilitzades o del materials manipulats.

Broca, Caldero, Capaxa, Carretilla, el tio Ciri, Corbellot, Cuerdas, Diego la ahulla, el Eje, Espaeta, Estraleta, Fuentes, Mantillo, Maso, les Oliveres, Paleta, el tio Pastereta, Picoles, Pun-tera, Quico huano, Sansarra, Tenalla, Ximeneres.

5.5.— Ofici indicat pel lloc del treball.

Campanaries, Cento el del forn, Geroni el de l'estanc, Tito el de Hostalet.

6.— DEDICACIONS NO PROFESSIONALS.

Les activitats no professionals d'algunes persones poden ser tan significatives i destacables per al seu reconeixement que originen malnoms.

6.1.— La música.

Micalet el Bombo, el Músic, Pito el bombo, Quico flauta, Raca.

6.2.— L'esport i els jocs.

Albà¹⁴, Baile, Baló, el Bolero, les Boles, Catxerulo, Catxo, Coet, Pilotes, Pilotetes, el Piulo.

6.3.— Armes de foc.

Gatillo, Predigó, el tio Trabuc, la Trabuca, les Trabuques.

(14) La 'nit de l'Albà' és el nom de la celebració festiva desenvolupada a Elx en la nit del 13 d'agost, l'antevspra de la festivitat de l'Assumpció de la Mare de Déu. Com és sabut, aquesta festa és solemnitzada en la ciutat mitjançant la representació dins de l'església de Santa Maria, d'un Misteri assumpcionista d'arrels medievals. En aquesta nit de l'Albà es disparen des de tots els terrats de la població coets i palmeres de focs artificials de manera que, com assenyalava la consuetud del Misteri d'Elx de l'any 1625, «la nit es torna dia».

6.4.— Dedicacions religioses.

*Pandorgo*¹⁵, *la Resaora*¹⁶.

6.5.— Fets de parla habitual.

Caramba.

7.— NOMS I COGNOMS.

Altres malnoms provénen de derivacions de noms i cognoms propis dels il·licitans.

7.1.— Noms.

Banet, Bartolillo, les Catalines, Cosepillo, la Curra, el Curret, el Curro, Donís, les Faustines, el tio Francesc, Juaneles, el tio Litos, Macianet, Noni, Pepin, Petra, Petrolo, les Poles, Queleto, Quiquín, Titi, Urbana.

7.2.— Cognoms.

Banyul, la Bernabeua, el Boix, la Boixa, Calderona, Calut, Camaxo, Cento Bri, Contrera, Cucarella, la Falconeta, Garrigós, Ibarret, Malonda, Matet, les Matetes, Mora, Moreta, la Navarreta, Pedro Lanreda, Singla, les Verdugues, Xamorro, la Xinxilla.

8.— TOPÒNIMS.

Els noms de llocs originen malnoms que designen persones relacionades —bé per procedència o per altres causes— amb dits llocs.

8.1.— Corònims.

Barraca, Barranca, Barranquet, Caulla, Cuesto, Juan el de la mina, Lloma, Penya, el tio Pe nyetes, Pinatxo, la Ravalenca.

8.2.— Sobrenoms formats per topònims.

*Claverol, Marroc, Sevilla, Villena, Vizcarra*¹⁷.

8.3.— Adjetius topònims.

El Alicantí, el Barrero, les Francesetes, el Gallego, la Madrilenya, el Madrilenyo, el Mallorquí, el Manxego, Manyo, Matoleta, Monovero, Noveldero, Santapolero, el Sellero, el Sentanero, el Sevillano, el Sevillet, el Valencià.

9.— FETS EPISÒDICS.

Alguns fets episòdics no habituals en la vida dels individus pot originar un malnom que ja quedarà de per vida.

(15) *Pandorgo* és l'apel·latiu despectiu que rebien els 'beatos' del poble.

(16) *Les resadores* eren les dones que, en el camp d'Elx, anaven a les cases on havia hagut un difunt recent per a dirigir les oracions en memòria de la seua ànima.

(17) *Vizcarra* és el nom d'un dels horts d'Elx. El nom dels diferents horts de palmeres il·licitans pot veure's en J. CASTAÑO i GARCIA. «Alguns topònims il·licitans en documentació del segle XVIII». *Xé. Col·loqui...* p. 88, nota 7.

9.1.— Fets relacionat en el menjar i el beure.

*Coca, el tio Coques, Gatxes, Leche, Manolico dels rollets, la Menja, el Migo, el Mossegó, Panet, Peus i ventres*¹⁸, *la Rolla, Rosegó, Sopetes en llet, Tonet el del vi.*

9.2.— Diversos.

La Bella chiqueta, la Característica, Cento canta el hora, el Dine i done, Manolico de la creuenta, Massablada, Media libra, Mesuno, la Remano del infern, Tres bocins.

10.— DE SIGNIFICAT DESCONEGUT.

En aquest apartat incloem tots els malnoms del repertori d'Ibarra dels que no hem sabut trobar un significat conegut. Per a poder-los classificar seria necessari conèixer les circumstàncies que els originaren.

*Algurratxo, Bagaquises, Balets, Banyonyo, el Barliste, Basagueta, el Beturo, les Biances, Bónil, Borrumba, el Boturo, Calolet, Candori, les Canees, Capalola, Carranyaes, la Catuteta, Catuto, Catxerí, Cauco, Colonca, Cuerso, el Dongo, Execaina, la Foifa, el Fautxi, Garrera, Golondro, Granes, Guisa, Jalin, Ledre, Mana, el Mato, Mengri, Metreros, la Minjolas, Mote, Onsirreta, Otxa, Paisant, el tio Palut, Panano, Pansurio, Pantancia, Paravo, la Pardulereta, Pedro lanreda, Periquet trano, Piena, la Pipalada, Piplo, Pitora, Ponto*¹⁹, *la Porrutà, la Sandinga, Sapoma, la Sellerxa, Sento baieres, la Surrapa, Tantre, la Tanya, Taret, Tranos, Xaneque, Xirri, Xolet*²⁰, *la Xorrutà.*

IV.— CONCLUSIONS.

De tot el que hem exposat, podem concloure que el conjunt de malnoms replegat per Pere Ibarra a Elx en l'any 1898 respon perfectament a les característiques generals d'altres repertoris recollits en diverses poblacions. Tant l'estructura dels malnoms com els canvis experimentats en la seua transmissió (canvis de gènere i nombre, diminutius i altres derivats, etc.) es corresponen amb els estudiats per a gran nombre de malnoms dels pobles del nostre àmbit cultural.

La classificació d'aquests malnoms il·licitans de segle XIX ha estat certament difícil, ja que, malgrat les dificultats exposades, resulta molt més interessant que una mera ordenació de tipus formal. Dins d'aquesta classificació podem assenyalar que són els malnoms descriptius de les característiques físiques de les persones els més abundants a l'Elx del passat segle, seguits dels malnoms originats en els oficis de la comunitat il·licitana. Tot això, per suposat, deixant a banda el nombrós apartat format pels malnoms que actualment presenten un significat desconegut per a nosaltres.

(18) 'Peus i ventres' és el nom d'un dinar típic d'Elx.

(19) Com ja hem dit en altre lloc («Una classificació...», pp. 58), el malnom *Ponto* ha donat nom a una de les places de la ciutat. La denominada 'Plaza de las carretas' o, posteriorment, del 'Doctor Esquerdo', rep el nom popular de *Replaceta dels Pontos* per ser en aquest lloc on la citada família tenia el seu negoci. Dins de la recuperació dels noms històrics i populars d'alguns carrers determinada per l'ajuntament d'Elx a partir de l'any 1979, aquesta plaça ha passat a dir-se *Replaceta dels Pontos*. D'aquesta manera, un dels malnoms il·licitans ha quedat fixat en el nomenclàtor oficial desl carrers d'Elx.

(20) Existeix un frase tòpica a Elx —de la que desconexim el significat exacte— que diu: 'Passar més fred que Xolet'.

Finalment volem tornar a insistir en la importància cabdal de tot el material documental recollit per Pere Ibarra i Ruiz en la seua vida. Pensem que aquest petit estudi onomàstic ha estat fet només sobre tres fulls d'un conjunt format per milers de papers. Confiem que tota aquesta tasca desenvolupada per l'erudit cronista i arxiver il·licità siga prompte estudiada en tot el seu conjunt i valorada com realment es mereix.